

FALSZERZ (76) *sb m*

falszerz (66), **falszyrz** (10); *falszerz* *GlabGad* (6), *SeklWyzn*, *MurzHist*, *GroicPorz*, *KrowObr*, *UstPraw*, *RejZwierz*, *OrzRozm*, *Mqcz* (6), *RejPos* (3), *BudNT* (2), *CzechRozm* (2), *ModrzBaz*, *SkarJedn* (3), *SkarŻyw* (4), *CzechEp*, *Calep*, *Phil*, *WujNT* (8), *SarnStat* (2), *SkarKazSej*, *KlonWor* (3); *falszyrz* *GrzegRóżn*; *falszerz* : *falszyrz* *LubPs* (1 : 4), *RejAp* (14 : 5).

-a- (43), -ã- (25); -a- *MurzHist*, *LubPs* (5), *GroicPorz*, *KrowObr*, *UstPraw*, *RejZwierz*, *OrzRozm*, *GrzegRóżn*, *RejAp* (19), *ModrzBaz*; -ã- *BudNT* (2), *CzechEp*, *Phil*, *SkarKazSej*, *KlonWor* (3); -a- : -ã- *Mqcz* (5 : 1), *RejPos* (1 : 2), *CzechRozm* (1 : 1), *SkarJedn* (1 : 2), *SkarŻyw* (1 : 3), *WujNT* (1 : 7), *SarnStat* (1 : 1). ◇ -erz *Mqcz* (6), -érz *SarnStat* (2) (*tak też Cn*). ◇ -erz-.

sg *N* *falszerz* (18). ◇ *G* *falszerza* (9). ◇ *I* *falszerz(e)m* (4). ◇ *pl N* *falszerze* (18). ◇ *G* *falszerz(o)w* (17). ◇ *D* *falszerz(o)m* (2). ◇ *A* *falszerze* (5). ◇ *I* *falszerzmi* (3).

Sł stp, *Cn* *notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

Ten, który fałszuje, podrabia, kłamca, oszust, oszczerca; falsarius Mqcz, JanStat, Cn; deceptor, mendax, sycophanta, temerator Mqcz; falsator JanStat; adulterator Cn (76) : Twarz puczołowata wczas tłufta znamionuie zawifnego, fałszerza/ łgarza/ krzywdę czyniącego *GlabGad* N2v, N3v, N5, N6v, P, P5; *SeklWyzn* d2v; *MurzHist* N4; Nye podawayże myę w ręce złych ludzi wfłtecznych/ ktorzy máyą vftá pełne powyeści fáłecznych/ Boć yuż ze wfłąd cí fáłfyrze ták ná myę powftáli *LubPs* G3, C2v *marg*, G3v *marg*, Lv; *GroicPorz* b3v; *KrowObr* 76; Vftáwiliłmy iż potwarce y pozwy fáłfzywe w ładzye mieyfcá nie máia/ á thákowi fáłfzerze przes pány ładowe máia być karáni wedle ich załługi. *UstPraw* H2v; *RejZwierz* 16v *marg*; *GrzegRóżn* N4; *Sycophanta* [...] *Pro calumniatore et deceptore saepe ponitur*, Potwarcá/ fáłfzerz/ ofzuft/ łgarz. *Mqcz* 436b, 117a, 216c, 442c; náłze fłóńce fwiáthłóści Pan náłz Iezus Kriřtus bywa zácńmion od fáłfzerzow tego nędznego fwiátá/ kthorzy dla požytkow á wymyflnych rozumkow fwoich/ y niebá y Bogá rádzyby fie záprzeli y odrzekli. *RejAp* 66; s prawdziwych á wiernych łzáfářzow prawdy Bożey sftáli fie fáłfzerze *RejAp* 133; A żaden fie thego nigdy ważyć nie fmie/ áby thám namnieyřze fłowko álbo przekryflć álbo przyczynić miał/ boby go wnet fáłfzerzem zwano y o gárdłoby mu fzło. *RejAp* 196, 13v, 18, 18v, 63v, 64 (13); Kthory fłkoro fłkofztował/ [*Adam jabłka*] poznał wnet/ iáko mu on fáłfzerz powieđał/ y złe y dobre/ poznał wnet vpadek fwoy. *RejPos* 101, 253v; oni to fáłfzerze nie winem ktorem ięzyku/ ále wtem ktorego vżywali/ piłmo ś. fáłfzowáli. *BudNT* *przedm* c4, *przedm* b8v; Azałz nie to ieřt wrodzona złořć fáłfzerzow/ kłamcow matáczow/ wilkow w owczym odzieniu chodzących/ náłprawy fie dobre/ ktore ich kolá w oczy/ tárgác *CzechRozm* 81v, 81v; niech y cenę vftáwi/ y tákowe fáłfzerze co przypráwuia winá/ karze. *ModrzBaz* 34; Ná niewřtyd fáłfzerzow tych Heretykow/ ktorzy mienia/ iřz Piotr Swięty nigdy w Rzymie nie był/ wywody iřz był *SkarJedn* 83, A7v, 100; Ieřli/ Pánie Boże prawdy/ Arryufz dobrá náukę ma: profzę niechay tego dnia nie czekam gadánia znim/ wezmi mię do siebie: á ieřli on ieřt fáłfzerz iáko wiem: nie żyw go Boże moy/ áby tey godziny nie doczekał. *SkarŻyw* 390, 203, 361, 373; ieřli wyznánie iego zgađa fie z piłmy/ tedyć ieřt práwym Chriřtyáninem. A ieřliż nie ieřt iáko Chriřtus rofkazał/ fáłfzerzem ieřt. *CzechEp* 37; Aryřtoteles gdy go pythano/ coby zá zyłk fáłfzerze odnořili/ odpowiedział: Then tylko/ żeby im potym/ choćby prawdę mowili/ nie wierzono. *Phil* F4; *WujNT* 5, 796; [*oskarżony o występpek fałszywej monety*] iáko fáłfzerz ma byđż winá fłufzną karan: y

wfzyftkié dobrá iego máią bydź do fkárbu náfzégó obróconé *SarnStat* 408, 1308; *SkarKazSej* 698a; Tą brodą ten Propornik potrząła fałszerzom/ Dáiąc godło złodźieiom y wfzytkim fzałbierzom. Nań pátrzą/ zá nim idą Cygáni y zdraycy/ Ofzuftowie y łgarze/ zboyce/ świętokraycy: Obłudni ludzie wfzyfcy/ niepewni frántowie/ Mrugałowie niefzczerzy/ y Sykofántowie. *KlonWor* 28, 54.

falszerz czego (14): *LubPs* D3v; przewrotność ludzka [...] náczyniła Prokuratorow/ to ieft/ iáwnych Prává poľpolitego fálfierzow *OrzRozm* E2; Testamentarius, Fálfierz teftámentów. *Mqcz* 452c, 374d; *RejAp* 13v, 57, 58; *Calep* 1060b; Przetoż fię tu iáwnemi fałszerzmi pińmá świętego pokazáli Czechowic y Budny *WujNT* 67, *przedm* 10, s. 11 *marg*, 204 *marg*, *Yyyyy3*, *Zzzzzv*.

Wyrażenie: »wierutny fałszerz« (1): wierutny fałszerz fwoy árgument zdobi. *KlonWor* 80.

Szeregi: »fałszerz a gwałtownik« (1): Abowiem oto powftali wnet fálfierze á gwałtownicy fłowá fzczyrego Páńfkiego *RejAp* 57.

»fałszyrz a potwarca« (1): fálfzyrze á pothwarce náuki wiernych ludzi á prawdziwych náuczycielow/ zową odfzczepieńftwem *LubPs* D3v.

»fałszyrz a wykrętacz« (1): fálfzyrzow á wykrętáčow/ ktorzy fie czynią rzkomo Apofthołmi á prawdziwemi náuczycielmi/ ćirpieć w poľrzodku zbioru fwego nie może. *RejAp* 18v.

»fałszerz a wymyślacz« (3): Ci záfię fprzećiwnicy wzburzáią głoły fálefzne rozlicźnych Heretikow/ rozlicźnych fálfierzow á wymyfláčow nád wołá Páńfką *RejAp* 102v, 63v; *RejPos* 261v.

»fałszerz a wywracacz (a. wywroćca)« (2): A tuby fie mogli záwftydáć oni fálfierze á oni wywrácáćze tey nieomylney prawdy Páná thego *RejAp* 13v, 58.

Synonimy: *falszomowca*, *łgarz*, *matacz*, *oszust*, *sykofanta*, *szalbierz*.

Cf **FALESZNIK**, **FALSZARZ**, **FALSZOWNIK**, [**FALSZYWNIK**]